

TRES DÈCADES DE CONTROVÈRSIA AMB EL CANVI CLIMÀTIC

Júlia Gallart Sunyer - Projecte Final de Biologia Ambiental

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

“Warming of the climate system is unequivocal” (IPCC, 2013)

“Human influence on the climate system is clear” (IPCC, 2013)

“It is extremely likely that human influence has been the dominant cause of the observed warming since the mid-20th century” (IPCC, 2013)*

ALESHORES, PER QUÈ SEGUEIX EXISTINT UN DEBAT QUE QÜESTIONA EL CANVI CLIMÀTIC ANTROPOGÈNIC A DIFERENTS NIVELLS?

1. HISTÒRIA DEL DESCOBRIMENT CIENTÍFIC DEL CANVI CLIMÀTIC ANTROPOGÈNIC I INICI DE LA CONTROVÈRSIA

2. CONSENS CIENTÍFIC

- La majoria de científics relacionats en la recerca del canvi climàtic comparteixen la mateixa creença respecte a la realitat del canvi climàtic antropogènic.
- Entre el món científic el debat sobre l'existència del canvi climàtic és gairebé inexistent.
- En canvi, diversos estudis demostren que entre el públic encara hi ha una part que no creu que es tracti d'un problema d'alta prioritat ni creuen que els científics hagin arribat a un acord.
- Perquè cal argumentar i reafirmar l'existència d'un consens científic?
- Malgrat que hi ha evidències científiques que les concentracions de diòxid de carboni han augmentat a nivells imprecendents (IPCC, 2007), ha estat sovint l'actitud de precaució d'alguns científics, sumada a l'esforç de posar-ho en dubte d'un col·lectiu, que ha fet sorgir gran part de la confusió per part del món no científic. Sumat l'efecte dels mitjans de comunicació.

3. XARXA NEGACIONISTA

- Es tracta d'un col·lectiu d'individus ampli, va des d'empresaris, polítics, individus que es fan anomenar científics especialistes, periodistes i bloggers, entre altres (Dunlap, R., & McCright, A., 2011), als quals fem referència com a “Xarxa negacionista”.
- Es tracta d'un fenomen de distribució internacional, tot i que focalitzada en el món anglosaxó i sobretot als Estats Units (Dunlap, R., & McCright, A., 2011). La majoria d'accions i grups implicats sorgeixen d'Estats Units i han servit d'influència per a altres països com Canadà, Regne Unit, Austràlia o Nova Zelanda on l'escepticisme és més remarcable (Dunlap, R., & Jacques, P., 2013; Dunlap, R., & McCright, A., 2011; Maibach et al. 2014), tot i així com exposa Carvalho (2012), l'efecte és internacional, podent-hi incloure Espanya.
- En la dècada de 1990, històricament es donen situacions que porten a la intensificació del problema i a agafar més adeptes al bàndol contrari. Destaquen: la creació de l'IPCC al 1988, l'Earth Summit de Rio de Janeiro de 1992 i el Protocol de Kyoto (Dunlap, R., & Jacques, P., 2013).
- Es crea un col·lectiu format per fundacions conservadores ben finançades representades en els Think Tank Conservadors (TTC) i corporacions, que es dediquen a manufacturar incertesa i dubte per tal de promoure l'escepticisme i la negació del canvi climàtic (Jacques, P., et al. 2008).
- Principals actors:
 - La indústria dels combustibles fòssils i Amèrica corporativa (Corporate America)
 - Conservadors filantròpics, Think Tanks i Fundacions
 - Científics contraris

4. MITJANS DE COMUNICACIÓ

- Els mitjans de comunicació són sovint creadors d'una falsa divisió en l'opinió de la comunitat científica en referència al canvi climàtic. A més són responsables de donar forma a les opinions públiques i polítiques referents al tema (Carvalho, A., 2007).
- Aquesta falsa divisió és de vital importància, doncs ha sigut una de les peces claus en crear i generar l'atmosfera de desconfiança, negació i escepticisme.
- Segons el conegut estudi de Boykoff & Boykoff (2004) aquesta visió distorsionada de controvèrsia és deguda en gran part al discurs periodístic i sobretot a l'anomenada “informació equilibrada” (balanced reporting) que ha dut a un biaix en la informació sobre el canvi climàtic antropogènic.
- Més enllà de l'efecte de les pràctiques periodístiques de reportar “informació equilibrada”, molts autors coincideixen en que aquest efecte està altament relacionat amb la “xarxa negacionista” i el moviment conservador (Antilla, 2005; Dunlap, R., & McCright, A., 2011).

CONCLUSIONS

Actualment existeix consens científic sobre la realitat del canvi climàtic antropogènic.

El dubte sobre aquest consens és degut als esforços de la Xarxa negacionista per sembrar l'escepticisme climàtic.

Hi tenen un paper clau els Think Tank Conservadors, grups davanter i la premsa.

La premsa afecta a dues bandes: quan és utilitzada per la Xarxa negacionista i quan es dona el “balanç equilibrador”.

És vital el paper de la comunicació d'informació científica fora del món científic.

BIBLIOGRAFIA DESTACADA

- Antilla, L. (2005). Climate of scepticism: US newspaper coverage of the science of climate change. *Global environmental change*, 15(4), 338-352.
- Boykoff, M. T., & Boykoff, J. M. (2004). Balance as bias: global warming and the US prestige press. *Global environmental change*, 14(2), 125-136.
- Carvalho, A. (2007). Ideological cultures and media discourses on scientific knowledge: re-reading news on climate change. *Public understanding of science*, 16(2), 223-243.
- Carvalho, A. (2012). Climate change, the media and the knowledge-inaction paradox. *Communication, Controversies and Uncertainty Facing the Scientific Consensus on Climate Change*, 219.
- Dunlap, R. E., & McCright, A. M. (2011). Organized climate change denial. *The Oxford handbook of climate change and society*, 144-160.
- Dunlap, R. E., & Jacques, P. J. (2013). Climate change denial books and conservative think tanks: exploring the connection. *American Behavioral Scientist*, 0002764213477096.
- IPCC, 2007: Cambio climático 2007: Informe de síntesis. Contribución de los Grupos de trabajo I, II y III al Cuarto Informe de evaluación del Grupo Intergubernamental de Expertos sobre el Cambio Climático [Equipo de redacción principal: Pachauri, R.K. y Reisinger, A. (directores de la publicación)]. IPCC, Ginebra, Suiza, 104 págs.
- IPCC, 2013: Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Stocker, T.F., D. Qin, G.-K. Plattner, M. Tignor, S.K. Allen, J. Boschung, A. Nauels, Y. Xia, V. Bex and P.M. Midgley (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 1535 pp.
- Jacques, P. J., Dunlap, R. E., & Freeman, M. (2008). The organisation of denial: Conservative think tanks and environmental scepticism. *Environmental politics*, 17(3), 349-385.
- Oreskes, N. (2004). The scientific consensus on climate change. *Science*, 306(5702), 1686-1686.
- Painter, J., & Ashe, T. (2012). Cross-national comparison of the presence of climate scepticism in the print media in six countries, 2007-10. *Environmental research letters*, 7(4), 044005.

